

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

II. De conditionibus Legis, ejúsq[ue] differentia à simplici Præcepto.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

lia præcipuè versantur; & quia non omnium Nationum iidem sunt sensus & inclinationes (nam & *diversitatem corporum, diversitas sæpè sequitur animorum*, c. Quia diversitatem. de Concess. Præbend.) hinc non est unum idemque Jus Civile apud omnes gentes, sed variatur pro varietate locorum, temporum, personarum, aliarumque circumstantiarum. Et tales Leges Civiles sunt, quæ in Jure Civili continentur: item eæ, quæ dicuntur *Leges municipales*, quas quælibet Civitas sibi constituit.

11. *Leges tandem Ecclesiasticæ* (quæ alio nomine *Leges Canonice* appellantur) sunt illæ, quæ pro recta gubernatione Ecclesiæ, atque ad spiritualem animarum profectum, vel à Summo Pontifice, vel ab aliis Prælatiis atque Magistratibus Ecclesiasticis legitimè conduntur. Et tales sunt, quæ cum in Jure Canonico continentur, tum à Conciliis Generalibus, Provincialibus, Synodalibus, aut etiam ab Ordinariis locorum legitimâ autoritate feruntur.

Leges Ecclesiasticæ, seu Canonice.

QUÆSTIO II.

De conditionibus Legis, ejusque differentia à simplici Præcepto.

12. **C**um optima sit lex, si rectè feratur, atque custodiatur, utpote quæ pravam concupiscentiam hominum, seu (ut loquitur Gregorius IX. in Proœmio Decretalium) *effrenatam cupiditatem sui prodigam, pacis emulam, matrem litium, materiam jurgiorum reprimere satagit*: hinc summè necessarium est, ejusdem conditiones rite cognoscere. Et quidem Isidorus, relatus *can. 2. dist. 4.* easdem paucis complectitur, dicendo: *Erit autem lex honesta, justa, possibilis, secundum naturam, secundum patrie consuetudinem, loco temporisque conveniens, necessaria, utilis, manifesta quoque, ne aliquid per obscuritatem in captionem contineat, nullo privato commodo, sed pro communi civium utilitate conscripta.* Hæc ille. Brevis tamen omnes necessariæ Legis conditiones continentur in ejus definitione *num. 4.* allata, ubi dicitur: *Lex est recta agendorum ratio, à publica potestate communitati denunciata, cum voluntate eam perperuò obligandi, &c.*

Legis comia.

Legis conditiones generatim, quæ?

13. I. Igitur ad Legem requiritur, ut sit *recta agendorum ratio*; Lex debet esse recta agendorum

Siqui-ratio.

Siquidem lex iniusta non est absolutè dicenda *Lex*, sed solum cum addito, *Lex iniusta*: & si conlter, eam esse talem, non tenentur eidem subditi obedire. Unde de hujusmodi lege iniusta hic non agitur, sed tantum de iusta.

Ad eam re-
quiratur au-
thoritas in
Legislatore.

14. II. Ad rationem Legis requiritur legitima autoritas legem ferendi in Legislatore; quæ conditio indicatur in supra posita definitione per *ly*, à *publica potestate*. Porro hujusmodi potestatem condendi leges, & quædam universim, habet Deus ter Opt. Max. Deinde loquendo de legibus positivis humanis, eandem potest ferre Summus Pontifex in materia spiritali, & concernente animarum salutem, rectamq; Ecclesiæ gubernationem, pro toto Orbe Christiano: quia ipsi, tanquam suo in terris Vicario, commisit Christus Dominus in B. Petro Apostolo omnium suarum Oviu curam, ut habetur *Matth. 16. & Ioan. 21.* Quin etiam alij Prælati Ecclesiastici inferiores. ut Episcopi, possunt leges quasdam ferre, quæ tamen solum astringunt proprii Territorij subditos. Similiter Imperator pro toto Imperio Romano, Rex pro suo Regno, alique Principes ac Magistratus sæculares pro suis subditis leges ferre possunt, juxta quod propria cujusque Potestas ac jurisdictio se extendit.

Et si que le-
gitima pro-
mulgatio.

15. III. Ad rationem legis requiritur legitima ejusdem promulgatio; quæ conditio in data definitione legis denotatur per *ly*, *communicati denuntiata*, id est, promulgata. Siquidem, ut habet receptum inter Jurisconsultos dictum ex can. 3. dist. 4. *Leges instituantur, cum promulgantur; firmitur, cum moribus utentium approbantur.* Verum de hac Legum promulgatione agetur ex professo *Quæstione sequenti.*

Et ut feratur
cum volun-
tate obligã-
di subditos.

16. IV. Requiritur, ut Lex à superiore feratur *cum voluntate obligandi*; id est, quod Legislator velit communicati quidpiam præcipere, eamque ad observantiam legis obligare: nam si Princeps tantum quidpiam consulat, aut à subditis fieri libenter se videre declaret, non autem clarè jubeat & præcipiat, lex non erit, sed consilium, aut beneplacitum Principis.

Lex quomo-
do debeat
esse perpe-
tua?

17. Tandem additur in allata definitione Legis *ly*, *perpetuò obligandi*. Per quam particulam denotatur, quod lex debeat esse perpetua, id est, lata cum voluntate subditos perpetuò obligandi. Ubi tamen perpetuitas legis non accipitur pro æternitate non habente principium, nec finem (alioquin nulla daretur lex positiva) sed accipitur pro duratione indefinita, quatenus lex debet ferri non pro uno duntaxat die, vel anno, sed cum vo-
lun.

luntate subditos perpetuò obligandi. Intellige, quantum est ex prima intentione Legislatoris, & nisi lex postmodum legitime revocetur.

18. Quæres, quomodo Lex differat à simplici Præcepto? Lex quomodo differat à simplici Præcepto
 Resp. differre in pluribus. Nam imprimis Præceptum simplex proximè ac immediatè fertur in personas singulares, earumque ossibus adhæret, quocunq; terrarum discesserint: Lex verò cen- setur immediatè afficere locum, seu territorium Legislatoris, atque hinc in subditos ibidem existentes transire. Et idcirco fit, quod leges territorij non obligent cives absentes; econtrà tamen præcepta superiorum, v. g. Prælatorum Regularium, obligent subditos, ubicunque existant: cum eis competat jurisdictio in subditos, non ratione loci, sed per se ac ratione personæ, propter votum Obedientiæ.

19. Deinde Præceptum tendit ad personas singulares, cum quibus plerumque extinguitur, nec transit ad successores; quale est, si pater quidpiam præcipiat filio, Abbas Religioso, Princeps huic vel illi subdito: Lex verò imponitur toti Communitati, & loquitur non tantum ad præsentem, sed etiam ad futuros; nam Lex est commune præceptum. L. 1. ff. de Legibus. Insuper Præceptum expirat morte præcipientis, & absque nova revocatione cessat cessante vitâ, aut officio præcipientis: Lex autem, & Statutum, durat etiam post mortem Legislatoris, semperque vim suam habet, donec revocetur, aut per contrariam consuetudinem legitime abrogetur. Siquidem Leges ex natura sua sunt perpetuæ, non autem Præcepta simplicia, seu quæ non feruntur per modum constitutionis generalis.

Q U Æ S T I O III.

De Promulgatione ad Legem requisita.

20. **C**ONCL. I. Ut Lex in Conscientia, & quo ad culpam vel pœnam obliget, certum est, requiri eius publicationem, seu promulgationem. Ita communis, ac præsertim Doctor Subtilis 4. dist. 3. quæst. 4. art. 2. ubi ex hoc infert, præceptum de recipiendo Baptismo in Lege Evangelica incepisse Jerusalem primùm in die Pentecostes, quando ibidem per Apostolos post receptum Spiritum sanctum solemniter promulgatum fuit.